

ҚАЗАҚСТАННЫҢ ДЕПОЗИТТЕРГЕ КЕПІЛДІК БЕРУ ҚОРЫ

2016 ж. 3-тоқсанындағы

ЖЕКЕ ТҰЛҒАЛАРДЫҢ ДЕПОЗИТТЕРІ НАРЫҒЫНА

ҚЫСҚАША АҚПАРАТТЫҚ ШОЛУ

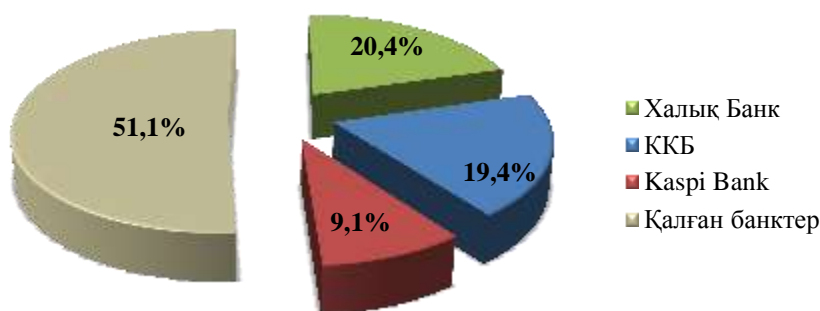
Жеке тұлғалардың депозиттер нарығының тенденциясына шолу

2016 жылдың 1 қазанындағы жағдай бойынша депозиттерге кепілдік беру жүйесіне ислам банкінен басқа барлық екінші деңгейлі банктер (33) кіреді. Үшінші тоқсанда өз еркімен банктік және өзге де операцияларды жүзеге асыруға рұқсат беретін лицензиясын қайтарып беруіне байланысты EU Bank депозиттерге кепілдік беру жүйесінен шығып кетті.

2016 жылдың 1 қазанындағы жағдай бойынша кепілдік беру жүйесіндегі қатысушы-банктердегі жеке тұлғалардың депозиттері 7,3 трлн. теңгені құрап, ағымдағы жылдың үшінші тоқсанындағы өзгерісі +174,9 млрд. теңгені немесе 2,5% құрады.

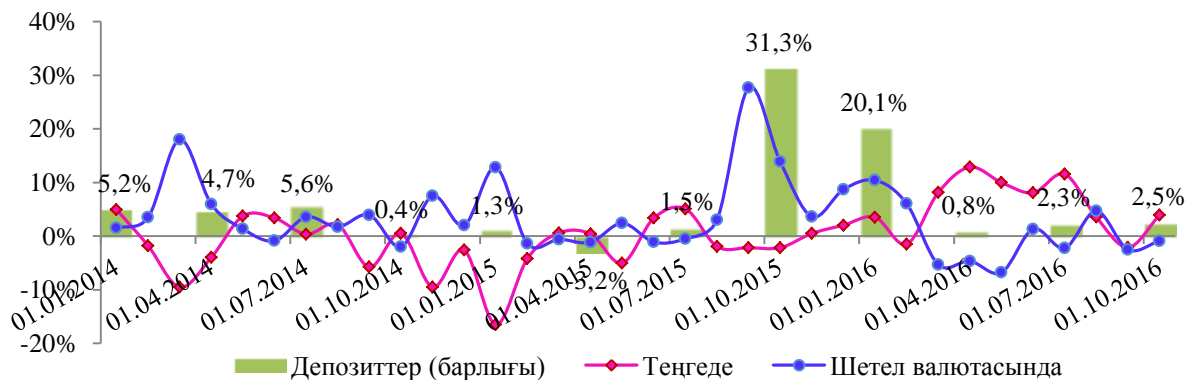
Есепті тоқсанда жеке тұлғалар депозиттері үлесі бойынша көшбасшылар үштігіне алдыңғы тоқсандағыдай **Халық банкі**, **Казкоммерцбанк** пен **Kaspi Bank** кірді, олардың үлестері сәйкесінше 20,4%, 19,4% және 9,1% құрап отыр (1-диаграмма). Сонымен қатар есептік тоқсанда көрсетілген үштіктің әрқайсысында депозит базасының толықтырылуы байқалды: **Kaspi Bank** +25,2 млрд. теңгеге немесе 3,9%, **Халық банкте** +10,8 млрд.теңге немесе 0,7%, ал **Казкоммерцбанкте** +23,8 млрд. теңге немесе 1,7%.

1-диаграмма. Үштік және де басқа банктердегі жеке тұлғалар депозиттері

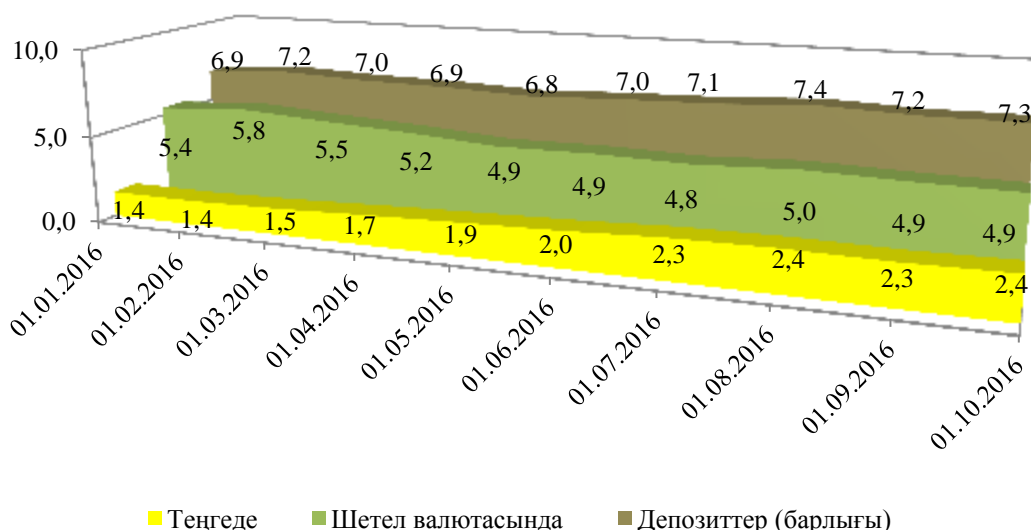

Халық салымдарының валюталық құрылымына келсек, есептік тоқсанда ұлттық валютадағы депозиттердің өзгерісі +121,3 млрд. теңгені немесе +5,3%-ті, шетел валютасында +53,6 млрд. теңгені немесе +1,1%-ті құрады. Шетел валютасындағы жеке тұлғалар депозиттері 66,9% (4,9 трлн. теңге), ұлттық валютада 33,1% (2,4 трлн. теңге) құрады. Осылайша, экономиканы долларсыздандыру бойынша максималды сыйақы мөлшерлемелерін, сонымен қатар ұлттық валютадағы өтемақыны 10 млн. теңгеге дейін көтеру шешімдері біртіндеп өз жемістерін көрсетуде (2 және 3-диаграммалар).

2-диаграмма. Жеке тұлғалардың депозиттік базасының өзгеру динамикасы

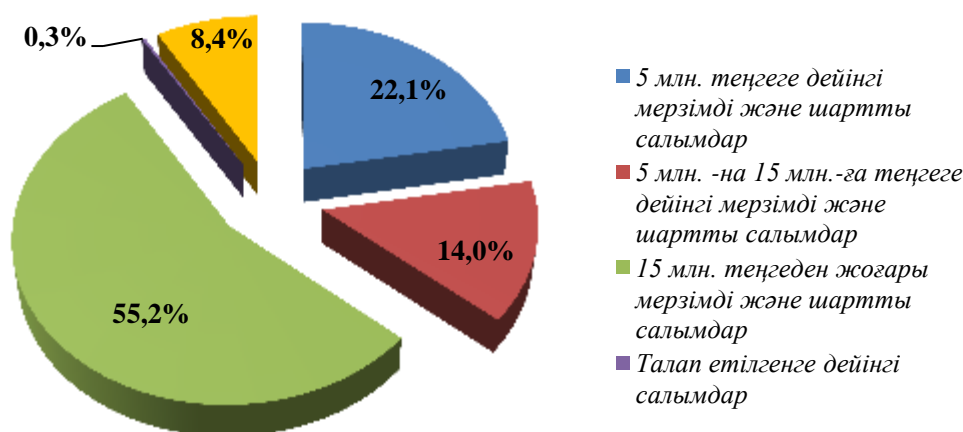
3-диаграмма. Жеке тұлғалардың депозиттік базасының құрылымының өзгеру динамикасы (трлн.теңге)

Жалпы алғанда Ұлттық Банк пен Қазақстан Республикасы Үкіметінің экономиканы доллардан арылту саясаты соның ішінде шетел валютасында орналастырылған депозиттердің сыйақы мөлшерлемесін төмендетіп, ұлттық валютадағы депозиттердің сыйақы мөлшерлемесін ұлғайтуы және олардың өтемақысын 10 миллион теңгеге көтеру шараларының тиімді болуы көрсетілуде.

Қатысушы-банктердің депозиттері жиынтық қоржыны жалпы үлесінің 91,3% немесе 6,6 трлн. теңге және тоқсандық ұлғаюы 185,7 млрд. теңге немесе 2,9% болатын мерзімді және шартты салымдардан, жалпы үлесі 8,4% (612,6 млрд. теңге) және тоқсандық өзгерісі -20,6 млрд. теңге немесе -3,3% болатын ағымдағы және карт-шоттардағы қалдықтардан, сондай-ақ жалпы үлесі 0,3% болатын талап етілгенге дейінгі салымдардан тұрады, бұл топтаманың өзгерісі +9,8 млрд теңгені немесе +98,1% құрады (4-диаграмма).

4 - диаграмма. Жеке тұлғалар депозиттерінің негізгі категориялар бойынша құрылымы (% бойынша)

Қатысушы-банктердің жиынтық қоржынының 22,1%-тін (немесе 1,6 трлн. теңгені) құрайтын мөлшері 5 млн. теңгеге дейінгі мерзімді және шартты салымдары тоқсан ішінде оң өзгеріс болды және оның мөлшері 52,2 млрд. теңгені құрады. 5 млн.-нан 10 млн. теңгеге дейінгі мерзімді салымдар қарастырылып отырған мерзім ішінде 23,0 млрд. теңгеге көбейіп, 688,1 млрд. теңгені (немесе жиынтық қоржынның 9,5%-тін) құрады.

10 млн.-нан 15 млн. теңгеге дейінгі мерзімді және шартты салымдар 330,2 млрд. теңгені немесе жеке тұлғалар депозиттерінің жалпы қорының 4,5%-ін құрады. Бұл мөлшердегі салымдардың өзгерісі +13,9 млрд. теңгені құрады, бұл өзгерісті шетел валютасындағы салымдардың 3,4 млрд. теңгеге азаюы қамтамасыз етті. Бұл аралықтағы ұлттық валютадағы салымдар 17,3 млрд. теңгеге немесе 17,9%-ке өсті.

Жеке тұлғалар депозиттерінің жалпы қорының басым бөлігі әдеттегідей **15 млн. теңгеден жоғары мерзімді және шартты салымдар** еншісінде және есепті тоқсанда олардың үлесі 55,2%-і құрап отыр. Есепті тоқсанда бұл категорияның үлесі 2,5%-ке немесе 96,6 млрд. теңгеге ұлғайды.

Жеке тұлғалар депозиттері қоржынының 0,3%-ін құрайтын **талап етілгенге дейінгі салымдарының** өзгерісі +9,8 млрд. теңгені құрады. Бұл өзгеріс ұлттық валютадағы салымдардың азаюы (-0,08 млрд.теңге), және шетел валютасындағы салымдардың +9,9 млрд. теңгеге ұлғаюы салдарынан болды.

Ағымдағы және карт-шоттардағы жиынтық қалдықтары бойынша теріс өзгерістер орын алды және ол -20,6 млрд. теңгені немесе -3,3%-ті құрады. Бұл өзгерістер ұлттық валютадағы **ағымдағы және карт-шоттардағы жиынтық қалдықтарының** 14,2 млрд. теңгеге және шетел валютасындағы салымдардың 6,4 млрд. теңгеге төмендеуі салдарынан болды.

2016 ж. 1 қазанындағы жағдайы бойынша екінші деңгейдегі қатысушы банктердің жеке тұлғаларының депозиттері бойынша Қор төлеуге тиісті өтелім сомасы 3,3 трлн. теңгені құрады. Есептік күнге Қордың арнайы қоры жарғылық капиталдың есебінсіз 373,1 млрд. теңгені құрады. Қажет болып жатқан жағдайда арнайы қордың тапшылығын толықтыру мақсатында Акционерлер шешімімен Қор жарғылық капиталдың 70%-тін қолдана алады. Мұндай жағдайда ол 494,1 млрд. теңгеге жетеді, немесе өтелуге тиісті жинақы соманың 15,1% және қатысушы банктердегі жеке тұлғалар салымының 6,8% құрайды.

Қор төлеген кепілдік берілген өтемнің жиынтық сомасы **Наурыз Банкі** 2016 ж. 1 қазанындағы жағдайы бойынша 679,6 млн. теңгені ал **Валют-Транзит Банкі** бойынша қосымша өтемді қоса есептегенде 17,8 млрд. теңгені құрады. Қордың **Наурыз Банкінің** ликвидациялық комиссиясынан кепілдік берілген өтемді төлеген сомасы бойынша талаптарын қанағаттандыру барысында алынған сома мөлшері 772 млн. теңге немесе ликвидациялық комиссиясына қойылған барлық талап сомасының 100%, ал **Валют-Транзит Банкі** бойынша 9,3 млрд. теңге немесе Қордың ликвидациялық комиссиясына қойылған талап сомасының 50,9% (қосымша өтемді қоса есептегенде).

2015 жылдың шілдесінде «Жеке меншік құқығын қорғау, келісім бойынша міндеттемелерді қорғауды кепілдендіру және оларды бұзу жағдайларында міндеттемелерді қатайту сұрақтары бойынша Қазақстан Республикасы кей заңнамалық актілеріне өзгертулер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңына қол қойылуына байланысты 2007 жылы жабылған **Валют-Транзит Банкі** салымшыларына қосымша өтем төлене бастады. **Валют-Транзит Банкіндегі** салымдары 700 мың теңгеден асатын салымшыларға Қор депозит бойынша қалдығы сыйақыны есептемегенде қосымша бес миллионнан аспайтын қосымша өтем төлеуге тиіс.

2015 жылдың 10 тамызынан 2016 жылдың 10 тамызына дейін Қор қосымша өтем Банк Центр Кредиттің бөлімшелері арқылы жүзеге асырды. Міндеттемелердің жалпы сомасы 4,25 млрд. теңгені құрады. 2016 жылдың 1 қазанына сәйкес 4367 салымшы (4 995-тен) жалпы сомасы 3,97 млрд. теңгені құрайтын өтем алды, ол бар міндеттемелердің 93,1% құрады.

2016 жылдың 10 тамызынан кейін *Валют-Транзит Банкі* салымшыларына кепілдендірілген өтемді Қор өз тарапынан төлеуде. Яғни салымшыға төленетін өтем салымшы мәлімдемесінде көрсетілген шотқа аудару арқылы жүзеге асырылады.

2016 жылдың 1 қазанына сәйкес
қатысушы банктердің жеке тұлғалар депозиттері бойынша мәліметтерінің жиынтығы

№ п/п	Аталуы	Сомасы (мың теңге)	3- тоқсандағы өзгерісі	Шоттардың саны
	Барлық жеке тұлғалар депозиттері теңгемен және шетел валютасымен, оның ішінде:	7 270 210 341	174 904 410	42 369 850
1.	Талап етілгенге дейінгі салымдар, оның ішінде:	19 744 779	9 779 821	4 192 144
1.1.	<i>теңгемен</i>	3 768 848	-80 770	4 106 007
1.2.	<i>шетел валютасымен</i>	15 975 931	9 860 591	86 137
	Банктің басқарушы қызметкерлеріне, сонымен бірге 5% және одан жоғары дауыс беру құқығы бар акцияларға ие акционерлер мен олардың жақын туыстарына тиесілі талап етілгенге дейінгі салымдар	10 176 716	8 856 164	188
2.	Мерзімді және шартты салымдар, оның ішінде:	6 637 906 434	185 728 293	3 571 100
2.1.	<i>теңгемен, оның ішінде:</i>	1 954 674 955	135 589 105	2 690 208
	1 млн. теңгеден аспайтын	345 459 971	14 109 378	2 295 726
	1 млн.-нан бастап 3 млн. теңгеден аспайтын	445 202 270	25 717 096	266 941
	3 млн.-нан бастап 5 млн. теңгеден аспайтын	242 970 513	20 712 465	63 740
	5 млн.-нан бастап 10 млн. теңгеден аспайтын	302 136 637	37 758 685	44 759
	10 млн.-нан бастап 15 млн. теңгеден аспайтын	114 006 060	17 296 589	9 818
	15 млн. теңгеден жоғары	504 899 504	19 994 892	9 224
2.2.	<i>шетел валютасымен, оның ішінде:</i>	4 683 231 479	50 139 188	880 892
	1 млн. теңгеден аспайтын	87 956 323	-1 187 897	577 448
	1 млн.-нан бастап 3 млн. теңгеден аспайтын	235 865 879	-4 899 014	131 971
	3 млн.-нан бастап 5 млн. теңгеден аспайтын	251 417 460	-2 231 704	65 210
	5 млн.-нан бастап 10 млн. теңгеден аспайтын	385 928 749	-14 710 331	55 750
	10 млн.-нан бастап 15 млн. теңгеден аспайтын	216 222 959	-3 420 027	18 079
	15 млн. теңгеден жоғары	3 505 840 109	76 588 161	32 434
	Банктің басқарушы қызметкерлеріне, сонымен бірге 5% және одан жоғары дауыс беру құқығы бар акцияларға ие акционерлер мен олардың жақын туыстарына тиесілі мерзімді және шартты салымдар	512 823 483	-43 839 687	2 367
3.	Ағымдық шоттардағы ақша қалдықтары (карт-шоттағы қалдықты қоса есептегенде) оның ішінде:	612 559 128	-20 603 704	34 606 606
3.1.	<i>теңгемен</i>	447 420 731	-14 235 970	33 142 663
3.2.	<i>шетел валютасымен</i>	165 138 397	-6 367 734	1 463 943
	Банктің басқарушы қызметкерлеріне, сонымен бірге 5% және одан жоғары дауыс беру құқығы бар акцияларға ие акционерлер мен олардың жақын туыстарына тиесілі ағымдық шоттардағы ақша қалдықтары (карт-шоттағы қалдықты қоса есептегенде)	9 399 890	-4 501 639	9 933